

Märkuste arvestamise või mitteamvestamise tabel

Märkuse esitaja/märkuse sisu		Märkusega arvestamine/mitteamvestamine
Rahandusministeerium		
1.	Rahandusministeerium kooskõlastab karistusseadustiku muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse (sanktsiooniväärteod) eelnõu.	Teadmiseks võetud.
2.	<p>Palume Justiitsministeeriumil kaaluda sanktsiooniväärtegude tõhusama menetluse ja ressursi mõistlikuma kasutamise eesmärgil väärtemenetluse seadustiku täiendamist regulatsiooniga, mis võimaldaks Maksu ja Tolliametil KarS § 93 1 lg 1 ja lg 4 väärtegu de menetlemisel kohaldada väärteto toimepanemise vahetuks objektiks olnud aine või eseme suhtes realiseerimist sarnaselt KrMS § 126 lg 2 2 põhimõtetele.</p> <p>Viidatud KrMSi sätet täiendatakse Riigikogu menetluses oleva rahvusvahelise sanktsiooni seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõuga 332 SE.</p> <p>Eelnõus on KrMS § 126 lg 2 2 muutmissettepanek sõnastatud järgmiselt: „(2 2) Konfiskeerimise tagamiseks arestitud väärtusetu või väheväärtusliku asja, piraatkauba, võltsitud või muu kauba, mida ei ole võimalik käesoleva paragrahvi lõike 2 1 alusel võõrandada, võib omaniku nõusolekuta hävitada või seaduses sätestatud juhul ümber töötada prokuratuuri taotlusel eeluurimiskohtuniku määrase alusel, kui selle hoidmise kulu on ebamõistlikult suur.</p> <p>Eelnõu seletuskirjas on põhjalikult KrMSi täiendamise vajadust selgitatud.</p> <p>Täpselt samadel põhjendustel oleks vaja ette näha ka KarS § 93 1 lg 1 ja lg 4 väärtegudes konfiskeeritava vara realiseerimise võimalus.</p> <p>Kuna Euroopa Liidu piiravate meetmetega kehtestatud kaubanduspiirangud keelavad teatud kaupade impordi ja ekspordi, st tegemist on kaubaembargoga, ei ole võimalik selliseid keelualuseid kaupu lubada Euroopa Liidu territooriumile. Nende konfiskeerimine on vältimatu.</p> <p>Eelöeldut arvestades palume Justiitsministeeriumil kaaluda väärtemenetluse seadustiku täiendamist.</p>	Mitteamvestatud. Justiitsministeerium ei ole veendunud, kas VTMS-is sarnase võimaluse sätestamine on vajalik, kuna eelnõu kohaselt on edaspidi võimalik väärteto kiirmenetluses konfiskeerimise kohaldamine.
Maksu- ja Tolliamet		
3.	Täname võimaluse eest tutvuda karistusseadustiku muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse (sanktsiooniväärteod) eelnõuga.	Teadmiseks võetud. Eelnõule ei ole sisulisi muudatusi tehtud.

	<p>Maksu- ja Tolliametil eelnõu kohta märkusi või ettepanekuid ei ole.</p> <p>Ühtlasi palume, et juhul, kui eelnõu edasises menetlusprotsessis on ette näha sisulisi muudatusi eelnõu tänasesse redaktsiooni, oleks Maksu- ja Tolliametil võimalik ka nende osas arvamust avaldada.</p>	
Kaitsepolitseiamet		
4.	<p>Kaitsepolitseiamet esitab karistusseadustiku muutmise ja sellega seondult teiste seaduste muutmise seaduse eelnõule alljärgneva arvamuse.</p> <p>Kaitsepolitseiamet nõustub eelnõu seletuskirjas esitatuga, et Venemaa Föderatsiooni sõjategevuse tõttu kehtestatud sanktsioonide mahu kasvuga on oluliselt kasvanud sanktsioonirikumiste arv ja see on kaasa toonud Kaitsepolitseiameti kui sanktsioonikuritegude menetleja koormuse olulise kasvu. See probleem vajab lahendust. Küll aga ei saa Kaitsepolitseiamet lõplikult nõustuda eelnõus esitatud lahendusega. Pikemas perspektiivis on vajalik lahendada kaupade sisse- ja väljaveo sanktsioonide rikkumistega seotud uurimispädevuse täielik üleandmine Kaitsepolitseiametilt Maksu- ja Tolliametile. Seda seisukohta on Kaitsepolitseiamet rõhutanud kogu eelnõu väljatöötamise ajal. Riigieelarve seisukohast on oluliselt vähem kulukam see, kui kogu sanktsioonisüütegude (st ka kuriteod) uurimisalluvuse menetluspädevus antaks üle Maksu- ja Tolliametile, kellel on olemas vajalik infrastruktuur ja valdkonna spetsiifiliselt koolitatud personal. Samuti asuvad süüteomenetluse sisuks olevad dokumendid-tõendid algselt Maksu- ja Tolliametis ja on operatiivsemalt seal ka käsitletavad. Kriminaalasjade arvu kasvu korral, mida seletuskirjas ka Euroopa Liidu sanktsioonide lisandumisega prognoositakse (vt lk 12: „Muudatustega kaasneva mõju puhul tuleb arvestada ka asjaoluga, et täiendavate EL-i sanktsioonidega kasvab tõenäoliselt rikkumiste hulk ning sellega seoses suureneb ka KAPO ja MTA menetluskoormus.“), tekib Kaitsepolitseiametil praegusest oluliselt suurem vajadus täiendavaks ressursiks seoses ametikohtadega, sõidukitega, rääkimata hetkel puudevast piisavast taristust asitõendite hoidmiseks, uutest IT-arendustest ja tollivaldkonna koolitustest, mida on mõistlik täiendavalt arendada Maksu- ja Tolliametis.</p> <p>Seega jääb Kaitsepolitseiamet juba varasemalt eelnõu väljatöötamisel korduvalt väljendatud seisukohale, et eelnõus pakutud lahendus on poolik ning pikemas perspektiivis tuleb sanktsioonisüütegude (st ka kuritegude) uurimisalluvus täielikult üle anda Maksu- ja Tolliametile ja nagu eelnõu seletuskirja lk 12 nenditakse, lahendada tulevikus küsimus sanktsioonirikumiste menetlemiseks vajalikust täiendavast ressursist.</p>	Teadmiseks võetud.

Prokuratuur		
5.	<p>Prokuratuur tänab Teid võimaluse eest anda arvamus karistusseadustiku muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõule, millega muudetakse KarS § 931 selliselt, et rahvusvaheliste ja Vabariigi Valitsuse sanktsioonidega kehtestatud kauba ja sularaha sisse- või väljaveo keelu rikkumised on karistatavad väärteona, kui kauba ja sularaha väärtus on alla 10 000 euro; muudetakse VTMS-i, milles sätestatakse Maksu- ja Tolliamet KarS §-s 931 ettenähtud väärtegude kohtuvälise menetlejana ning võimaldatakse väärteo kiirmenetluses kohaldada konfiskeerimist; täpsustatakse keelatud strateegilise kauba sanktsioonirikkumistega seonduvat: KarS § 931 täiendatakse selliselt, et keelatud strateegilise kauba veo ja keelatud strateegilise kaubaga seotud teenuse osutamise rikkumise puhul kohaldub raskem kuriteokooosis KarS § 4212 ning KarS-i lisatakse uus kuriteokooosis § 4214, mille kohaselt karistatakse keelatud strateegilise kauba veo või keelatud strateegilise kaubaga seotud teenuse osutamise eest ka juhul, kui see on toime pandud ettevaatamatusest; ajakohastatakse StrKS-is esitatud, ent aegunud viited nõukogu määrustele (EÜ) nr 1236/2005 ja nr 428/2009. Prokuratuur tervitab eelnõud, mille peamine eesmärk on muuta sanktsioonirikkumiste menetlemine tõhusamaks. Samas märgib prokuratuur, et sõltumata osade rahvusvaheliste sanktsioonide rikkumisega süütegude käsitlemisest väärteguna, jääb sanktsioonide rikkumisega seotud kriminaalmenetluste jõudlust endiselt piirama asjaolu, et nende kuritegude uurimisalluvus jääb KAPO-le. Arvestades KAPO menetlusressurssi saavad uurimisasutus ja prokuratuur küll eelnõu seadusena jõustumisel veidi enam tegeleda keerukate sanktsioonirikkumistega, kuid märkimisväärset ressursivõitu ja menetlusjõudlust see kaasa ei too. Prokuratuur toetab karistusseadustiku muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõud ning sellega sanktsioonirikkumiste veidi efektiivsemat menetlemist.</p>	Teadmiseks võetud.
Tallinna Ringkonnakohus		
6.	<p>1) Sisu</p> <p>A. KarS § 93¹ lg-s 1 sätestatud väärteo tahtluse nõue</p> <p>Eelnõuga KarS § 93¹ lg-s 1 kavandatud väärteokooosis ei sätesta tahtlusele erinõudeid. Seetõttu võib järeldada, et tegu on karistatav ka ettevaatamatusest (KarS § 15 lg 3). See võib viia soovimatute või vähemasti ebaloogiliste tulemusteni. Näiteks:</p> <p>A rikub ettevaatamatusest 9000 euro väärtuses kauba sisseveo keeldu – karistatakse KarS § 93¹ lg 1 järgi väärteona.</p> <p>A rikub ettevaatamatusest 11 000 euro väärtuses kauba sisseveo keeldu – tegu ei ole üldse karistatav (väärtus ületab KarS § 93¹ lg 1 ulatust, samas ei ole tegu kuriteoga, sest tahtlus puudub).</p>	Mittearvestatud. Selgitame, et KarS §-s 93 ¹ sätestatud väärteo puhul tahtluse nõude sätestamata jätmine oli teadlik valik. Eelnõu koostamisel on peetud põhjendatuks karistada ka ettevaatamatusest toime pandud alla 10 000 euro väärtuses kauba sisse- või väljaveo keelu rikkumisi.

	<p>Loogilisema tulemuse annaks see, kui väärtokoosseisu lisada sõna „tahtlikult“. Siis oleks ka väärtelona karistatav üksnes tahtlik tegu.</p>	
7.	<p>B. Grupp ja korduvus kvalifitseerivate tunnustena (KarS § 93¹ lg 2)</p> <p>Mõnevõrra küsitav on ka see, kas ainuüksi teo toimepanemine grupis või korduvalt õigustab üldjuhul väärtelona karistatava teo käsitamist kuriteona. Näiteks: A toob üle piiri 3000-eurose käekoti, mida rahvusvahelise sanktsiooni tõttu teha ei tohiks – karistatakse KarS § 931 lg 1 järgi väärtelona.</p> <p>Abikaasad A ja B toovad ühiselt ja kooskõlastatult üle piiri 100-eurose käekoti, mida rahvusvahelise sanktsiooni tõttu teha ei tohiks, selleks, et kinkida see oma lapsele sünnipäevaks – karistatakse KarS § 931 lg 2 p 1 järgi kuriteona (karistuseks rahaline karistus või kuni viieaastane vangistus).</p> <p>Korduvusega püütakse eeldatavasti maandada ohtu, et sanktsioonirikkumisi hakatakse toime panema napilt alla 10 000 euro piirmäära, kuid korduvalt. See eesmärk on arusaadav, samas tuleks sel juhul kuriteo eest karistada ka isikut, kes on küll kahel korral (sh vahepeal nõ vahele jäämata – ehk nn faktiline retsidiiv) teo toime pannud, kuid mõlemal korral väga väikeses ulatuses (nt 100 eurot). Seevastu isik, kes ühe korraga 10 000 euro ulatuses kaupa toob, saab karistada väärtelona eest. Küllap aitab mõningaid riske maandada ka see, et teatud mustrit moodustavad üksikteod on võimalik lugeda jätkuvaks süüteoks. Alternatiivselt on võimalik kaaluda ka nt korduvuse asendamist süstemaatilise tunnusega.</p>	<p>Mittearvestatud. Eelnõu koostamise käigus on leitud, et üle piiri toimetatava sanktsioneeritud kauba maksumusest sõltumata peaks olema kuriteona karistatav rikkumine, mis on toime pandud korduvalt või grupiviisiliselt. Need tunnused osutavad teo suuremale etteheidetavusele ning on märgiks, et isik on rikkumise ette võtnud täie teadmise juures sanktsioonide eesmärgist. Samuti annab see võimaluse kasutada organiseeritud sanktsioonirikkumiste avastamiseks ja tõkestamiseks jälitustoiminguid, isegi kui avalike menetlustoimingutega tuvastatult ei ole sanktsioonirikkumiste tuvastatud summa seaduses sätestatud väärteloni piirmäära ületanud.</p>
8.	<p>2) Normitehnika</p> <p>A. KarS § 93¹ muutmine</p> <p>Karistusseadustiku loogika järgi tohivad süüteokoosseisus ühe paragrahvi sees üksteisest kvalitatiivselt erineda üksnes lõike punktid, lõiked peavad erinema kvantitatiivselt. St järgmise lõikega tohib luua eelmise lõikega võrreldes privilegeeritud või kvalifitseeritud koosseisu, mitte täiesti uue koosseisu (selle põhimõtte vastu on eksitud nt ÜTS § 85 lg-s 3). Praeguses eelnõus sätestatakse lg-s 3 aga koosseis, mis ei ole lg-ga 1 nõutavas nn kvantitatiivses seoses, vaid lisab uue kvaliteediga karistatava teo (mistahes sanktsiooni rikkumine). Õige oleks sätestada nn põhikoosseis (eelnõu lg 3) lg-s 1. Seejärel saaks väärtelost (eelnõu lg 1) teha privilegeeritud koosseisu, kusjuures praeguseks lg-ks 2 ei ole üldse vajadust, sest selle saab väärtelokoosseisu sisse kirjutada. Ehk siis oleks loogilisem sõnastada koosseis nii:</p> <p>„(1) Rahvusvahelist sanktsiooni rakendavas või Vabariigi Valitsuse sanktsiooni kehtestavas</p>	<p>Arvestatud. Eelnõus on KarS § 93¹ vastavalt ümber sõnastatud.</p>

	<p>õigusaktis sätestatud kohustuse täitmata jätmise või keelu rikkumise eest, välja arvatud</p> <p>käesoleva seadustiku §-s 4212 sätestatud keelatud strateegilise kauba veo ja keelatud strateegilise kaubaga seotud teenuse osutamise eest – karistatakse rahalise karistuse või kuni viieaastase vangistusega.</p> <p>(2) Sama teo eest, kui rikuti kauba või sularaha, mille väärtus on kuni 10 000 eurot, sisse- või väljaveo keeldu, välja arvatud, kui see on toime pandud grupi poolt või korduvalt – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut või arestiga.</p> <p>(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahalise karistusega.</p> <p>(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.</p> <p>(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud väärteo katse on karistatav.</p> <p>(6) Kohus või kohtuväline menetleja võib kohaldada käesolevas paragrahvis sätestatud süüteo toimepanemise vahetuks objektiks olnud aine või eseme konfiskeerimist vastavalt käesoleva seadustiku §-s 83 sätestatule.</p> <p>(7) Kohus võib kohaldada käesolevas paragrahvis sätestatud kuriteo eest kuriteoga saadud vara laiendatud konfiskeerimist vastavalt käesoleva seadustiku §-s 83² sätestatule.</p> <p>(8) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud väärteo aegumistähtaeg on kolm aastat.“</p>	
9.	<p>B. KarS § 4214</p> <p>KarS § 4214 lg-s 2 tuleks asendada sõnad „Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud“ sõnaga „Sama.“ Kuna KarS § 4214 sätestab põhiteo üksnes ühes lõikes, ei ole juriidilise isiku vastutusel tavaks viidata lõikele, vaid samale teole (vrd nt KarS § 113 lg 2).</p>	<p>Arvestatud. Eelnõus on KarS § 421⁴ lg 2 vastavalt ümber sõnastatud.</p>